

Udødelig – om unge og trafik
© 2006 Jette Nørby Andersen og
CDR-Forlag
Omslag og fotos: Ulla Rose Andersen
Tryk: Nørhaven Book
ISBN 87-7841-409-1

Ekspedition:
Boghandlen eller direkte fra CDR-Forlag
Montanagade 29 E, DK-8000 Århus C
Tlf. 8612 3078
Fax 8619 9566
cdr@cdr-forlag.dk

www.cdr-forlag.dk

Indhold

Holder du for rødt?.....	7
Jeg er udødelig bag et rat.....	10
Knallerten er både til transport og leg.....	21
Folk kører som idioter	25
Farligt at feste i bilen	37
Jeg følte, Steen havde svigtet os.....	45
Det tog kun et splitsekund.....	53
Jeg vil gerne skrue tiden tilbage.....	59
Gemmeleg med politiet.....	65
Hun kan ikke lære de unge at tænke	72

Nye bilister tager kegler	79
Hver anden tuner knallerten.....	92
Cyklisterne er trafikens terrorister	101
Cyklister kan selv forebygge uheld	108
Ingen penge til sikker cyklisme	123
Rigtige holdninger kræver tidlig indsats	132
Præsten fik kærligheden at føle	144
Her kan du få mere at vide	158



Holder du for rødt?

Cykler du nogle gange på fortovet, i fodgængerfeltet eller over for rødt, hvis der ingen biler kommer? Eller kan din *knallert* 30 løbe 60 i medvind?

Hånden på hjertet. Ingen af os er vel engle i trafikken. Selv har jeg fået to færdselsbøder. Begge gange for at køre over for rødt på cykel. For jeg havde travlt. Godt nok så jeg mig for, inden jeg kørte ud i krydset. Men åbenbart ikke godt nok. For så havde jeg nok set politiet, som lige pludselig stod der med en sigtelse, en blok og en regning. Ærgerlige penge. Dengang accepterede jeg lettere fornærmet bøden og skyndte mig videre. Uden at tænke over, at det i stedet for politiet lige så godt kunne have været en bilist, jeg ikke havde set. Rigtig mange cyklister tænker, som jeg gjorde. Der er også en del, der kører slalom mellem gamle damer og barnevogne på fortove og i fodgængerfelter. Mange unge synes, det er i orden at bøje færdselsreglerne på cykel. For hvis det endelig går galt, er det jo kun dem selv, det går ud over. Eller hvad? Nej, det kan let komme til at gå ud over andre. For som trafikpsykolog Mette Møller siger i et af kapitlerne i denne bog, er de uregerlige cyklister med til at skabe et forvirret trafikbillede. Det kan få uer-

farne bilister til at gøre noget uventet og farligt. Desuden fortæller statistikken, at rigtig mange cyklister rent faktisk kommer til skade hvert år. 20.000 må ind på skadestuen, og omkring 50 bliver dræbt. 6-700 får alvorlige kvæstelser. En fjerdedel af dem har drukket alkohol, og størstedelen har ingen cykelhjem på. Det er selvfølgelig langt fra altid cyklistens skyld, når der sker uheld. Men som du kan læse i bogen, ville cyklisterne kunne undgå de fleste af ulykkerne, hvis de var mere opmærksomme og huskede at få øjenkontakt med bilisterne i vejkrydsene.

Et andet problem er de anarkistiske cyklister, der tager kulturen fra cyklen med over på knallerten og senere over i bilen. Og så begynder det at blive rigtig farligt. Også for andre end dem selv. 95 procent af alle trafikulykker skyldes trafikanterne. Derfor er der ikke noget, der er mere meningsløst end trafikdrab. Fordi det er så let at undgå med nogle få gyldne regler, som politiassistent Jens Nielsen forklarer i et af kapitlerne. Alligevel er han daglig vidne til, hvordan bilisterne – med hans ord – kører som idioter. De kører for stærkt, snakker i telefon, sætter cd'er på og ryger smøger. Ofte er det et øjeblik uopmærksomhed bag rattet, der slår folk ihjel.

Hver gang en trafikant dør, bliver 200 mennesker berørt af det menneskelige tab. Man kommer aldrig over tabet af en trafikdræbt kæreste, forælder eller barn. Det fremgår helt tydeligt af Bettinas historie. Hendes kæreste blev dræbt i sin bil efter at have fejret en fodboldsejr med øl og sprut. Bettinas barn fik aldrig sin far at se.

En anden gruppe, der på en måde også bli-

ver ofre ved trafikdrab, er dem, der sidder bag rattet. Mere end en håndfuld unge drabsdømte trafikanter er blevet kontaktet i forbindelse med denne bog og spurgt, om de ville medvirke. De fleste sagde nej. De vil ikke stå frem og have rippet op i skyldfølelsen og skammen igen. Eller også havde de det så dårligt, at de ikke kunne medvirke. Én sagde ja. Torben ville gerne medvirke. Og selv om det kan diskuteres, om han alene bar skylden for det sammenstød, der kostede tre livet, så sidder hændelsen i ham for altid.

Samtalerne med de mennesker, der har medvirket til bogen, har gjort et stort indtryk på mig. Også samtalen med Tonni, der mener, han er udødelig bag et rat, og kører som sådan.

En stor tak til alle, som har bidraget til denne bog, og som herigennem er med til at sætte fokus på et meget vigtigt emne. Jeg håber, bogen vil blive brugt som oplæg til diskussioner i folkeskoler, på ungdomsskoler, i køreskoler og i andre sammenhænge. Af elever, lærere og forældre.

I 2000 udkom Færdselssikkerhedskommissionens rapport *Hver ulykke er én for meget ... Trafiksikkerhed starter med dig*. Efter at have talt med denne bogs medvirkende, som hver især er ekspert på et område af trafik, kan jeg kun nikke til rapportens titel. Færdselssikkerhed starter virkelig med hver enkelt af os. Og med den holdning vi tager med os ud i trafikken. For mit eget vedkommende kan jeg sige, at jeg i hvert fald har fået min sidste bøde for at køre over for rødt på cykel. Ligesom jeg vil lade mobilen ringe og overholde fartgrænserne, når jeg kører bil. Jeg håber, mødet med Bettina, Jens, Dorte, Torben, Tonni og de mange andre, du kan møde i bogen, vil gøre samme indtryk på dig, som det har gjort på mig.

Jette Nørby Andersen



Jeg er udødelig bag et rat

26-årige Tonni lever på det adrenalinsus, han får ved at køre hurtigt og hasarderet. Siden sin 18-års fødselsdag har han kørt 29 biler døde, og i et tv-program er han blevet udråbt til Danmarks femteværste bilist. Siden programmet har han lettet foden lidt fra gaspedalen, men måske kun for en tid.

I det ene hjørne af baggården i Strandgade 28 ligger et værksted med en flok gamle, udtjente biler udenfor. En af bilerne, en blå Ford Taunus med lad, er 26-årige Tonni Nielsen, hans lillebror og hans fætter ved gøre i stand, så den kan fungere som grill-bil, når de til sommer skal ned til flyvestation Vandel, hvor der tre dage i juni bliver kørt ræs og brændt dæk af ved arrangementet Danmarks Hurtigste Bil.

»Vi prøver at lave en ladbil, som vi kan sætte en grill op på, så vi kan have vores foder med, hvis vi skal rundt og kigge på ræs dernede,« forklarer Tonni,



ARKIVFOTO

der også selv vil deltage i en ny disciplin i Vandel, der hedder *drift*. Den går ud på at få bilen til at stå sidelæns, mens der kommer så meget røg som muligt fra dækkene.

Lyden fra en skærebrænder fylder luften og overdøver alt. Mens hans lejlighed bliver lavet i stand, bor Tonni og hans hund på værkstedet, så vi går op i fætterens lejlighed, der ligger lige rundt om hjørnet.

Her fortæller Tonni om sin efter eget udsagn *trælse vane* med at køre for stærkt og tage chancer og om sine biler. Han har lige købt den 29. af slagsen, siden han fyldte 18. De foregående 28 har han kørt i stykker. »På de fleste har jeg kørt motoren død ved at køre hasarderet eller hurtigt. De har ikke kunnet holde til mig,« fortæller han.

Så mange heste som muligt

Den bil, han lige har købt, er en Ford Sierra 2,0 Dohc, der er ved at blive restaureret på et værksted. Når Tonni får den, skal han selv til at bygge den op, så den kan køre hurtigt.

»Jeg skal have to skarpe knastaksler i, jeg skal have sat turbo på den, jeg skal have sat en kompressor på den, og så skal jeg have sat bananmanifold på,« siger han og for-

klarer, at det sidste er et særligt udstødningsrør, der betyder, at motoren får mellem tre og syv ekstra hestekræfter. »Jeg skal have lavet så meget ved den som muligt for at få så mange heste som muligt ud af den,« siger han. Når han er færdig med at bygge Sierraen op, skal den synes, og det bliver dyrt. 50.000 kroner regner han med, for når en bil er tunet mere end 15 procent, skal der betales afgift af udstyret. Desuden koster bilen det samme at forsikre hvert år, når han skal have fuld kaskoforsikring på bilen og udstyr som skørtesæt og spoiler. De mange og hurtige biler er en dyr hobby, erkender Tonni.

»Jeg har egentlig ikke råd, men jeg tager mig råd til det,« siger han og forklarer, at han netop har sagt sit job op som bud for et bageri og derfor skal på konthjælp igen.

»De blev ved med at sætte nye steder på min rute, og jeg skulle nå det hele inden for tre timer. Så sagde jeg mit job op, for jeg ville ikke risikere mit kørekort på det. Jeg har ikke noget imod at køre hurtigt. Men når det skal være på den måde, vil jeg ikke være med til det,« forklarer Tonni, der ikke gider bruge tid på at tage en uddannelse. »Inden jeg er færdig med uddannelsen, er jeg blevet træt af faget. Så har jeg alligevel ikke noget at bruge den til,« siger han, der i stedet er blevet selvlært mekaniker, ved at prøve sig frem på de biler, han har haft.

Kørte bil som 13-årig

Siden Tonni som 13-årig kostskoleelev lærte at køre bil på en bane, kostskolen havde lavet til markræs, har det været farten, der har givet ham spænding i tilværelsen.

»Det var det, der satte det i gang,« fortæller Tonni, der ikke kun kørte på marken. En af kammeraterne



TONNI NIELSEN

»Jeg lever på det adrenalinsus, jeg får ved at køre bil. Uden det ville jeg komme til at kede mig for meget.«

havde lige fået bil, og den kørte Tonni i, når han var hjemme på weekend. »Han havde en træls vane med, at han skulle drikke og køre på samme tid. Så når han åbnede øl nummer tre, tog jeg hans bilnøgler, og så kørte jeg, selv om jeg ikke var mere end 13.«

Første gang Tonni blev stoppet af politiet, var 14 dage efter, at han havde fået sit kørekort.

»Det var, fordi jeg havde en flækket baglygte.

Jeg havde sat et stykke tape henover, og det dækkede det meste af lygten, så man ikke kunne se, at der var lys i,« siger han, der ikke har tal på, hvor mange gange han siden er blevet stoppet af politiet. »Jeg har fået masser af bøder for at køre uden sikkerhedssele. Men det er vist også det eneste, jeg har fået bøder for. Jeg har aldrig nogensinde fået en fartbøde,« siger Tonni.

For høj hastighed er ellers den forseelse, det var mest oplagt at give ham en bøde for. Fordi fart altid har været en livsstil for Tonni, og indtil for nylig kørte han generelt altid for stærkt. »Både inde i byerne og ude på landevejen og på større parkeringspladser. Det højeste, jeg har ligget med, er 130 ind gennem Vestergade. Der har jeg også overhalet politiet med 110,« fortæller Tonni.

Politiet satte ikke efter, og siden er han kun blevet stoppet én gang for at køre for stærkt, og der snakkede han sig fra bøden. »Jeg blev stoppet med 190 på motorvejen. Man skal bare lære at snakke dem efter munden. Det er forskelligt, alt efter hvad for en betjent det er. Hvis de begynder at brokke sig, så snak pænt, stille og roligt til dem og bliv ved med det, selv om de begynder at blive sure. Så falder de til ro, og så er de til at snakke med,« siger Tonni, der også godt kan lide at lave håndbremsevendinger og hjulspin for at få bilen til at snurre rundt og prøve at få den til at køre sidelæns.



Jeg får også adrenalinsuset bare ved at jeg tager den med 70 ind gennem byen. For der ligger stadigvæk en fare og lurur et eller andet sted rundt om hjørnet.«

240 km/t

Det vildeste, Tonni har prøvet, er en tur på motorvejen, hvor han var oppe at runde 240 og kørte slalom mellem bilerne, fordi der var biler, der trak ud foran ham. »Det var egentlig bare for at prøve min bil af for at se, hvad den kunne,« siger Tonni om turen, der endte galt. Uheldet skete, da han var på vej til Århus med sin søster, sin lillebror og sin nevø i sin nye, hurtige bil. På et tidspunkt, hvor de kørte 180, opdagede han, at to lastbiler og en kassevogn var stødt sammen længere fremme og derfor holdt stille i ydersporet. Han nåede kun at få bremsen ned til 140, før bilen tog autoværnet.

»Jeg havde valget mellem at køre ind i indersporet, hvor der kørte to andre biler, køre op i røven af den kø, der kørte foran mig, eller tage autoværnet. Så valgte jeg at skrælle siden hen ad autoværnet i stedet for. Bilen blev kilet ind mellem autoværnet og en anden bil,« fortæller Tonni om turen, der ligger to år tilbage. »Heldigvis var der ikke nogen, der kom til skade. Min søster havde sele på, og min nevø havde sele på,« fortæller Tonni, der aldrig selv bruger sele, fordi han føler, at han bliver kvalt i den.

Adrenalinsuset

Grunden til, at Tonni kører for stærkt og hasarderet, er, at han godt kan lide at prøve grænser af og se, hvor langt han kan trække den, før det er ved at gå galt, forklarer Tonni. »Jeg lever på det adrenalinsus, jeg får ved at køre bil. Uden det ville jeg komme til at kede mig for meget. Jeg vil langt hellere have et adrenalinsus ved at køre bil, hvor jeg ved, at jeg gør det sikkert, og jeg ved, at jeg kan overleve det,

end jeg vil bruge penge på stoffer og byture og sådan noget. Det gider jeg ikke. Jeg hverken drikker eller tager andre rusmidler. Jeg fandt ud af, at det var for dumt,« siger Tonni, der ikke behøver at køre meget for hurtigt for at mærke spændingen.

»Jeg får også adrenalinsuset, bare ved at jeg tager den med 70 ind gennem byen. For der ligger stadigvæk en fare og lurker et eller andet sted rundt om hjørnet. Hvis man ikke lige er opmærksom, så ender det sgu galt,« siger han, der også godt kan lide at forskrække sine passagerer lidt. »Jeg lever lidt på at give andre et adrenalinsus, når de er ude at køre med mig. Jeg lever lidt på deres frygt. Hvis jeg kører ind på en stor, åben parkeringsplads, er der utrolig mange, der beder om at komme ud af bilen, inden jeg kører videre,« fortæller Tonni. Når han kører vildt på parkeringspladser, har han ellers ikke noget imod at have andre med i bilen. »Men hvis det er hen ad gader, hvor der er folk på fortovet og andre biler på gaderne, har jeg det bedst med at køre alene i bilen, for så er det kun mig selv, det går ud over, hvis uheldet er ude. Jeg er ikke så glad for at udsætte andre for den slags,« siger Tonni.

Jeg har kontrol over bilen

Selvom det ikke er noget, han frygter, sidder det i underbevidstheden hos ham, at der kan ske noget uforudset en dag, hvor han kører hurtigt. »Jeg er stadigvæk overbevist om, at jeg har kontrol nok over bilen, til at jeg kan nå at komme udenom. Hvis et barn hopper ud foran mig, vil jeg langt hellere køre ind i en lygtepæl og slå mig selv halvt ihjel, end jeg vil køre et barn ned. At det går ud over mig selv er sgu min egen hovedpine. Men at det går ud over en familie, som mister én, vil jeg ikke have siddende på mig,«



TONNI NIELSEN